

RITKA CINCÉRFAJ A BAKONYBÓL (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE)

DR. MEDVEGY MIHÁLY — KOLOSZÁR ANDRÁS

Budapest

Herend

ABSTRACT: *A rare longhorn beetle species from the Bakony Mountains (Coleoptera: Cerambycidae) - 7 specimens of Xylotrechus pantherinus Sav. have been reared from goat-willow growing on the mount Hajaghegy in the Bakony Mountains. Recorded are authors' observations about the life history of the insect. Their find deserves a particular attention, because up-to-date only one specimen was known from Hungary, namely from the Mátra Mountain.*

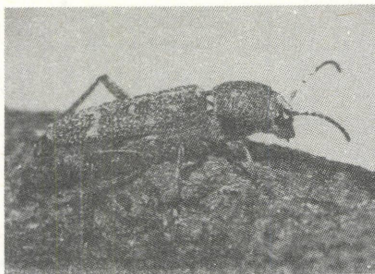
A *Xylotrechus pantherinus* SAV. előfordul Észak- és Közép-Európa hegyvidékein, Szibériában, de mindenütt ritka. Közép-Európában, a Magyarországgal szomszédos országokban Dél-Tirolból, Szlovákiából, Erdélyből vannak adataink. Magyarországi adatunk 1982-ig nem volt, akkor közölte SZONTAGH /1982/ az első, és ezidáig egyetlen hazai fogási adatát. A Természettudományi Múzeum Kárpát-medence faunaterület Cerambycidae gyűjteményében összesen 2 példány található ezen fajból, az egyik az előbb említett, SZONTAGH PAL által 1969.július 22-én, Mátraházán, kecskefűzön /*Salix caprea* L./ fogott állat, ill. a másik példány adata: Tusnád /Románia/, 1905.VIII.4. leg. HALASZ A., det.: KASZAB Z.

Xylotrechus pantherinus SAV. *ab.saveniusi* : A Bakonyból, a Herend melletti Hajag-hegyről 1978 júniusában gyűjtött kecskefűz /*Salix caprea* L./ ágakból 1980. VI.19-én egy nőstény, VI.25-én egy him *Xylotrechus pantherinus* SAV. példány kelt ki. /Az ágakat külső hőmérsékletű helyen tartottuk./ 1981 szeptemberében gyűjtötünk újra kecskefűzeket, melyek egy részét 1982.II.7-től szobahőmérsékletű helyen tároltuk /addig szabad levegőn voltak/, másik részét mindvégig szabadban hagytuk. Az első rész faanyagból 1982.III.10-én 2 nőstény, a második részből 1982.VI.20-án 1 him, VI.25-én 2 nőstény példány bujt elő.

A *Xylotrechus pantherinus* SAV. gyűjtési adatai, ill. megfigyeléseink alapján az állat életmódjáról a következőket állapíthattuk meg: A napfénynek nem tulságosan kitett völgyekből került elő, ahol a vegyes lombos erdő szélén a különböző koru fecskefűzek összefüggő állományt alkottak. Tápnövénye a kecskefűz /*Salix caprea* L./, aminek 3-10 cm átmérőjű elhalt, vagy részben elhalt ágában rág a lárva. Az elhalt ágakat is mindig borította még kéreg, s a faág nedvességtartalma is jelentős volt. A járatok az ágak belsejében rendszertelenül minden irányba vezettek, de a kérget sehol sem érték el. A kikélest megelőző őszön 1,5-2 cm-es csontszinű lárváit találtuk a tömött rágcsálékkal kitöltött járatokban. A bábbölcső az ág hossz tengelyében húzódtott, a báb fejjel felfelé helyezkedett el. Az imágó a bábbölcső folytatását képező, a felszínre kanyarodó, majdnem teljesen kerek, 3-5 mm átmérőjű röprnyíláson hagyja el a fát. Az imágók 10-18 mm közötti nagyságúak voltak. A külső hőmérsékleten tartott ágakból kelt 5 példány június 19- június 25. között kelt ki, így a szabadban történő előfordulása június végén, ill. július hónapban a legvalószínűbb. Az állat fejlődési

1. ábra: A *Xylotrechus pantherinus* SAV. hajagi élőhelye /Fotó: Dr. Medvegy Mihály/

2. ábra: *Xylotrechus pantherinus* Sav. frissen kelt nőstény példány /Fotó: Dr. Medvegy Mihály/

ideje legalább 2 év.

Fogásunkkal ezen ritka cincérfaj eddigi egyetlen hazai adata mellé tudtunk újabbat szolgáltatni, s ezen bakonyi előfordulás azért jelentős, mert az eddigi külföldi lelőhelyadatoktól távol esik.

IRODALOM — LITERATUR

- DEMELT, C. /1966/: Die Tierwelt Deutschlands. Cerambycidae; Jena.
KASZAB, Z. /1971/: Fauna Hungariae IX. 5. Cerambycidae; Budapest.
KLAUSNITZER, B., SANDER, F. /1981/. Die Bockkäfer Mitteleuropas; Wittenberg
Cerambycidae; Bucuresti.
SZONTAGH, P. /1982/: Bockkäfer der Pappeln und Weiden - Fol. Ent. Hung.,
XLIII. 1. 175-178.
WINKLER, A. /1929/ Catalogus Coleopterorum regionis palearcticae pars E;
Wien.

EINE SELTENE BOCKKÄFERART IM BAKONY-GEBIRGE

Verfasser zogen 7 Exemplare von *Xylotrechus pantherinus* SAV. am Bakony'er Hajag-Berg aus der Salweide auf. Die Beobachtungen bezüglich der Lebensweise der Tiere werden bekannt gegeben. Ihr Fang ist auch darum bedeutend, weil bis jetzt nur ein einzigen in Ungarn gefundene Exemplar aus dem Mátra-Gebirge bekannt war.

A szerzők címe /Anschritt der Verfasser/:

Dr. MEDVEGY Mihály
Budapest
Polgár u. 5.
H-1033

KOLOSZAR András
Herend
Vasut u. 37.
H-8440